

LA REPRESENTACIÓ CARTOGRÀFICA DE LA CIUTAT A LA PENÍNSULA IBÈRICA (SEGLES XVII-XIX)

Les ciutats han estat objecte d'acurades representacions cartogràfiques des de l'antiguitat tal com ho palesa l'extraordinària *Forma Urbis Romae* del segle primer de la nostra era. Caldrà esperar, però, a mitjan segle XV perquè la representació cartogràfica de la ciutat esdevingui, de nou, una destacada activitat cartogràfica a Europa occidental.

A la península Ibèrica la cartografia urbana va rebre una forta embranzida durant el segle XVII. Una bona part d'aquesta cartografia va ser obra, des d'aleshores i fins a mitjan segle XIX, de cartògrafs militars d'exèrcits diversos. Uns cartògrafs que, davant l'extraordinari desenvolupament experimentat des de finals del segle XV tant per l'artilleria com pels sistemes defensius de les ciutats europees, es van veure obligats a posseir un coneixement cada cop més detallat de l'espai urbà.

D'altra banda, a partir de mitjan segle XVIII tant els ajuntaments com diversos organismes civils de l'Estat van començar a tenir un protagonisme creixent en l'elaboració de cartografia urbana (cartografia cadastral, plànols d'alineació urbà...). Un protagonisme que esdevindrà clau durant la primera meitat del segle XIX arran del triomf de la Revolució Liberal i que donarà lloc a la confecció d'una cartografia molt detallada de l'espai urbà, adreçada a resoldre els múltiples problemes que generava un creixement urbà incessant (projectes generals d'urbanització, plànols de sanejament del subsòl...).

En aquest col·loqui s'intentarà conèixer millor l'abast de la cartografia urbana realitzada durant aquests segles, les causes que la motivaren, els cartògrafs i les institucions implicades en la seva elaboració, així com les tècniques i el llenguatge cartogràfic emprats. Un coneixement que entenem constitueix una eina de gran interès per aquells geògrafs, arquitectes, urbanistes i historiadors interessats tant en el coneixement de la història de la cartografia com en el de les transformacions del paisatge urbà.

Organitzen

Comitè organitzador
Concepción Camarero
Joan Capdevila
Meritxell Gisbert
Carme Montaner
Francesc Nadal
Ramon J. Pujades

Comitè científic

Dates

2, 3 i 4 d'octubre del 2013

Lloc

Matins: Palau del Lloctinent (Arxiu de la Corona d'Aragó)
C/ Comtes, 2 (Barcelona)

Tardes: Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona (Sala Gran, quart pis) C/ Montalegre, 6.

Taller de tractament digital de la cartografia històrica:
Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona (Aula 315, tercer pis)

Informació i reserves

www.ub.edu/gehc

gehcmapa@gmail.com

Inscripció

Per inscriure's a les jornades, cal enviar un correu electrònic amb les dades personals i la indicació de si s'assistirà al taller a l'adreça de la secció d'informació i reserves. La data límit d'inscripció és el 27 de setembre del 2013.

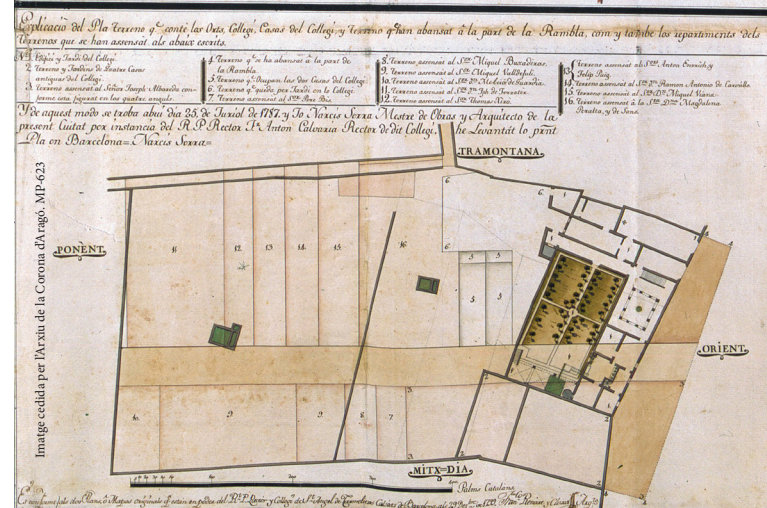
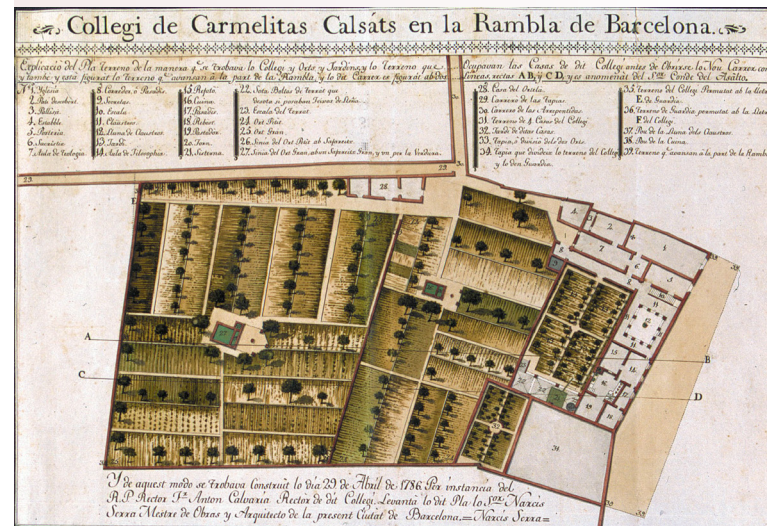
Preu

Gratuït - Places limitades -

Col·laboren

LA REPRESENTACIÓ CARTOGRÀFICA DE LA CIUTAT A LA PENÍNSULA IBÈRICA (SEGLES XVII-XIX)

Dimecres

02.10.2013

9:00 Obertura

9:30 Conferència inaugural

La trasformazione della città attraverso il suo progetto urbanistico: la Rete Archivi Piani Urbanistici (RĀPU)
Bertrando Bonfantini (Politecnico di Milano)

10:30 Segona sessió

La persistència del traçat de Guerau als plànols de Ciutat de Mallorca dels segles XVII, XVIII i XIX
Vicenç M. Rosselló i Verger (Universitat de València)

Tomás Soler y Ferrer, arquitecto de la Bailía General del Real Patrimonio
Luz Rodríguez Olivares (Arxiu de la Corona d'Aragó)

11:15 Debat

11:30 Descans

12:00 Tercera sessió

El dibuix dels eixamples, la nova ciutat industrial
Miquel Corominas Ayala (Universitat Politècnica de Catalunya)

Del siglo XVIII al XX: un balance de la cartografía urbana del País Vasco en diez planos
Ángel Martín Ramos (Universitat Politècnica de Catalunya)

A invasão dos vândalos: a planta inglesa da cidade do Porto de 1813
Joao Carlos García i Miguel Nogueira (Universidade do Porto)

13:15 Debat

16:30 Quarta sessió

Sobre alguns antecedents per a les primeres representacions cartogràfiques de les ciutats de les Illes Balears
Antoni Ginard Bujosa (Universitat de les Illes Balears)

Representacions urbanes catalanes del segle XVII Sébastien de Pontault, sieur de Beaulieu
Joan Capdevila Subirana (Instituto Geográfico Nacional)

La representació del vell i el nou en la ciutat del segle XVIII
Margarita Galcerán Vila (Universitat Politècnica de Catalunya)

Representaciones cartográficas de la ciudad de Valencia. Del manuscrito a la reproducción seriada
Francisco Taberner Pastor (Universidad Politécnica de Valencia)

18:15 Debat

Dijous

03.10.2013

9:30 Primera sessió

La cartografía de Granada y Almería levantada por la Junta General de Estadística (1867-1868)
Amparo Ferrer Rodríguez i José Antonio Nieto Calmaestra (Universidad de Granada)

Planimetría del Real Sitio de San Ildefonso de la Junta General de Estadística (1868-1869)
José Luis Urteaga (Universitat de Barcelona) i Concepción Camarero (Universidad Autónoma de Madrid)

Planimetría de Cuenca de la Junta General de Estadística (1867-1869)
María Jesús Vidal Domínguez i Concepción Camarero Bullón (Universidad Autónoma de Madrid)

10:45 Debat

11:00 Descans

11:30 Segona sessió

El plano de Pamplona de 1882
José Luis Villanova (Universitat de Girona)

La cartografía histórica del Instituto Geográfico Nacional, fuente para el estudio de núcleos urbanos: el caso de Colmenar Viejo (Madrid)
Andrés Aristegui Cortillo (Instituto Geográfico Nacional)

12:15 Debat

12:30 Tercera sessió

SIGECAH (Sistema de gestión de catastros históricos): aplicación a la ciudad de Soria (siglos XVIII-XIX)
Laura García Juan (IULCE)

Mapes comercials i ciutats industrials: la iniciativa de Joan Calvet & Cia.(1880-1890)
Carme Montaner (Institut Cartogràfic de Catalunya)

13:15 Debat

16:30-19:30 ***Tallers de tractament digital de cartografia històrica***

Es portaran a terme dos tallers, un dedicat a l'anàlisi geomètrica i un altre a la georeferenciació de cartografia urbana històrica. Els tallers volen ser molt pràctics. Es treballarà amb exemples concrets i s'emprarà programari lliure. Estan pensats per a tot aquells que, sense tenir grans coneixements de sistemes d'informació geogràfica, poden trobar útil aquest tipus de manipulacions pels seus estudis.

PLACES LIMITADES . CAL INDICAR EN LA INSCRIPCIÓ SI ES VOL ASSISTIR AL TALLER.

Divendres

04.10.2013

9:30 Primera sessió

El mapa topogràfic i cadastral de Sarrià (Barcelona) de Francesc Mariné i Artur Vallhonrat (1884-1901)
Jesús Burgueño (Universitat de Lleida)

Els plànols municipals d'alineació de carrers de Barcelona, 1772-1860
Marina López Guallar (historiadora)

Els quarterons de Barcelona de Garriga i Roca com a eina per a l'estudi del paisatge urbà barceloní
Alexandre Nobajas (University of Leicester)

10:45 Debat

11:00 Descans

11:30 Segona sessió

El plànol geomètric de Cardona i les posteriors alineacions, 1852-1905
Meritxell Gisbert Traveria (Universitat de Barcelona)

Los planos de la plaza y la Ciudad de Tortosa, 1845-1886
José Ignacio Muro Morales (Universitat Rovira i Virgili)

12:15 Debat

12:30 Tercera sessió

Del plànol geomètric al projecte d'eixample i reforma: l'obra de Josep Fontseré a Lleida (1863-1867)
Joan Ganau (Universitat de Lleida)

La cartografia del «Proyecto de reforma y ensanche de Sabadell» de Miquel Pascual (1880-1886)
Francesc Nadal (Universitat de Barcelona)

13:15 Debat
